

Олійник О. Д.,
методист,
Національний університет
державної податкової служби України, м. Ірпінь

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ТРАНСПОРТНИМ ЗЛОЧИНАМ

З розвитком транспорту збільшується потужність транспортних засобів та швидкість їх руху, що має важливе значення для розвитку суспільства. Проте це викликає і негативні явища, оскільки більш тяжкими стають наслідки транспортних аварій, в яких гинуть люди, матеріальні цінності. Боротьба з транспортними злочинами в сучасних умовах набуває важливого значення, про що свідчить віднесення цих злочинів до самостійного розділу Особливої частини КК.

Пріоритетним напрямом роботи української транспортної системи щодо підвищення ефективності транспортної інфраструктури є організація ефективної протидії злочинам, учиненим в даній сфері.

Автотранспортні злочини перетворилися в усьому світі на широкомасштабне лихо. Це зумовлено науково-технічним прогресом у галузі автомобільного транспорту. У світі налічується понад мільярд одиниць автотранспорту "на ходу" (у США – близько 120 млн. одиниць, в Україні – 6 млн. одиниць). Це призвело до перевантаження шляхів навіть у розвинених державах. У світі від автотранспортних злочинів щорічно гинуть сотні тисяч людей і мільйони людей травмуються. В Україні матеріальні збитки від автотранспортних злочинів становлять мільйони гривень.

Як зазначалося, автотранспортні злочини становлять майже 80 % загальної кількості необережних злочинів. Лівову частку роботи з їх профілактики виконує міліція, насамперед дорожня автоінспекція.

Виходячи із окресленої ситуації, постає нагальна необхідність у реалізації ефективного механізму протидії транспортним злочинам.

Ми підтримуємо думку В. Л. Грохольського, В. М. Платіки,

С. В. Продайка, В. Є. Соломка, що причин ситуації, що склалася, є декілька. По-перше, це недосконалість теоретичної розробки проблеми протидії злочинам, вчиненим на транспорті. По-друге, організація протидії правопорушенням, вчиненим на транспорті, є надто складною. Численні ланки управління дублюють одна одну. Усе це вимагає здійснення низки заходів щодо чіткого розмежування і забезпечення раціонального співвідношення функцій Міністерства інфраструктури України і підпорядкованих йому органів (підрозділів), налагодження єдності і керованості системою [1, с. 97].

Крім того, в Україні відсутнє спеціальне транспортне законодавство. Чинні на окремих видах транспорту статuti й правила застаріли й багато в чому суперечать новому законодавству. Не сформувалася поки правова основа системи державного регулювання транспортної діяльності, що дозволяє створити цивілізований транспортний ринок і захистити інтереси як перевізника, так і будь-якої фізичної або юридичної особи, які вирішили скористатися послугами транспорту. В умовах демонополізації транспорту чинне законодавство недостатньо чітко розмежує повноваження у сфері транспортної діяльності між органами державної влади, органами місцевого самоврядування й господарюючих суб'єктів [5, с. 3-5].

У наукових джерелах з теорії адміністративної та оперативнорозшукової діяльності поширеною є думка щодо напрямів оптимізації та налагодження механізму протидії транспортним злочинам правоохоронними та іншими уповноваженими органами: 1) обмін інформацією; 2) спільна розробка рішень; 3) реалізація розроблених рішень (при настанні певних строків та виникненні відповідних ситуацій); 4) проведення інших узгоджених заходів, не передбачених письмовими рішеннями.

Отже, діяльність органів транспортної системи щодо протидії правопорушенням, вчиненим на транспорті, – це спільна узгоджена діяльність конкретних виконавців, служб і підрозділів.

Забезпечення протидії правопорушенням, вчиненим на транспорті, вимагає скоординованих дій правоохоронних органів та органів транспортної системи, залучених до виконання даної функції. Управління повинно забезпечувати високу ефективність дій на підставі раціональної розстановки сил і засобів, комплекс-

ного їх використання, своєчасного маневрування й активної діяльності представників служби на об'єктах вантажної та пасажирської інфраструктури, підтримання постійної готовності до виконання завдань, що можуть раптово виникати при зміні оперативної обстановки в особливих випадках чи у надзвичайних обставинах.

Керівники правоохоронних органів та органів інфраструктури повинні організувати комплексне використання всіх сил і засобів підприємств, установ, їх взаємодію, затверджувати заходи протидії, своєчасно проводити маневрування силами та засобами в масштабі дорожнього вузла, дирекції вантажних перевезень, тощо [2].

В умовах зменшення чисельності органів внутрішніх справ заходи із протидії правопорушенням, вчиненим на дорогах, профілактика злочинів потребують значного вдосконалення, а також необхідної координації діяльності органів інфраструктури, влади та правоохоронних органів [3]. Важливе місце у протидії транспортним злочинам відводиться місцевим державним органам влади, що є одним із напрямів удосконалення територіальної організації влади [4, с. 50-51; 5, с. 10-11].

На наш погляд, нагальною є потреба у підготовці та розробці єдиного відомчого наказу щодо організації протидії правопорушенням, вчиненим на транспорті.

Проблема організації протидії транспортним злочинам за своїм змістом складна, багатопланова і пронизує майже всі аспекти діяльності правоохоронних органів та органів транспортної системи. Системність правового регулювання, що передбачає всесторонню регламентацію розглянутих питань, при створенні єдиного нормативного акта може призвести до створення документа, значного за обсягом. Однак він не лише сконцентрує у собі всі питання, що стосуються протидії транспортним злочинам, але й надасть їм нормативно визначеного характеру.

Слід відзначити, що кінцевий результат протидії транспортним злочинам може бути ефективним лише за умов здійснення узгоджених і спільних заходів усіх служб, які забезпечують процес перевезення та логістики.

Література

1. Організаційно-правові засади боротьби з крадіжками вантажів на об'єктах залізничного транспорту / [В. Л. Грохольський, В. П. Платіка, С. В. Продайко, В. Є Соломко]. – Одеса : ОЮІ НУВС, 2003. – 170 с.

2. Про затвердження Положення про Систему управління безпекою на транспорті [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 11 березня 2003 р. № 185. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua>.

3. Про оголошення рішення колегії МВС України (26/КМ2 від 30.12.2010) [Електронний ресурс] : Наказ МВС України від 31 грудня 2010 р. № 649. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>

4. Нижник Н. Р. Перспективи вдосконалення системи територіальної організації влади / Н. Р. Нижник // Економічний часопис. – 2007. – № 7-8. – С. 49-51.

5. Ключев М. М. Організаційно-правові засади протидії правопорушенням на транспорті: проблеми та перспективи / М.М. Ключев // Організаційно-правові засади боротьби з правопорушенням на транспорті : матеріали наук. конф. (Одеса, 9-10 жовтня 2009 р.); Одес. держ. ун-т внутр. справ. – Одеса : Одес. держ. ун-т внутр. справ. – 2009. – С. 3-5.

6. Адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням, що вчиняються на залізничному транспорті: наук.-практ. посіб. / уклад. А. М. Волощук, А. А. Анасенков, С. О. Баранов, В. С. Бутенко, Є. В. Поляков, О. І. Ульянов. – Одеса : ОДУВС, 2010. – 190 с.